

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 399

**Hâkimler ve Savcılar Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu
Raporu. (1/262)**

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik

Dairesi Başkanlığı

Sayı : 101-938/05681

16 Ekim 1981

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 15.10.1981 tarihinde kararlaştırılan «Hâkimler ve Savcılar Kanunu Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini emirlerine arz ederim.

Bülend ULUSU

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 20.9.1971 tarih ve 1488 sayılı Kanunla değişik 134 ncü maddesinde; hâkimlerin nitelikleri, atanmaları, hakları ve ödevleri, aylık ve ödenekleri, meslekte ilerlemeleri, görevlerinin ve görev yerlerinin geçici veya sürekli olarak değiştirilmesi, haklarında disiplin kovuşturması açılması ve disiplin cezası verilmesi, görevleriyle ilgili suçlarından dolayı soruşturma yapılmasına ve yargılanmalarına karar verilmesi, meslekten çıkarılmayı gerektiren suçluluk ve yetersizlik halleri ve diğer özlük işlerinin mahkemelerin bağımsızlığı esasına göre kanunla düzenleneceği hükme bağlanmıştır.

Ancak, halen yürürlükte bulunan 2556 sayılı Hâkimler Kanununu 1934 yılında yürürlüğe girmiş, daha sonra yapılan bazı değişikliklere rağmen yukarıda sözü edilen hususları tümüyle kapsamına almadığı için ihtiyaca cevap veremez hale gelmiştir.

Anayasada hâkim sınıfı hakkında ayrı kanun düzenleneceğine dair hüküm nedeniyle, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa da alınmayan ve sadece, 2556 sayılı Hâkimler Kanununda mali hükümlerin bulunmaması nedeniyle Ek Geçici Maddelerinde sözü edilen hâkimler hakkında, 1971 yılında yapılan değişiklikle getirilen bu hükme rağmen bugüne kadar hazırlanıp Yasama Meclislerine sunulamayan tasarı, idari yargı hâkim ve savcılarının da dahil edilmesi suretiyle, adalet hizmetinin özellikleri ve mahkemelerin bağımsızlığı ilkesi de dikkate alınarak mevcut boşluğu doldürabilmek amacıyla hazırlanmış bulunmaktadır.

Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay gibi yüksek mahkemelerin özel kanunlarında özlük hakları ayrı ve farklı şekilde düzenlenmiş bulunduğundan bu tasarıya yüksek mahkeme başkan ve üyeleri dışında kalan adli ve idari yargı hâkim ve savcıları alınmış ve bunların; nitelikleri, adaylığa alınma şartları, atanmaları, hak ve ödevleri, aylık ve ödenekleri ile diğer mali hak ve sosyal yardımları, meslekte ilerlemeleri, görevlerinin ve görev yerlerinin geçici ya da sürekli olarak değiştirilmesi, haklarında disiplin soruşturması açılması ve disiplin cezası verilmesi, görevleriyle ilgili ve kişisel suçlarından dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılması, meslekten çıkarılmayı gerektiren yetersizlik halleri, denetimleri ve diğer tüm özlük işleri ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir.

Öte yandan, adalet hizmetlerinde görevli diğer personel hakkında da; 2556 sayılı Hâkimler Kanununda olduğu gibi sadece atanma, soruşturma ve disiplin cezaları bakımından, yine yaptırımları hizmetin özelliği gözönünde bulundurularak 657 sayılı Devlet Memurları Kanunundan farklı hükümlere yer verilmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Tasarı oniki kısım ve dört cetvelden ibarettir.

Birinci kısımda genel hükümler, ikinci kısımda hâkimlik ve savcılık, üçüncü kısımda hâkimlik ve savcılık güvencesi, dördüncü kısımda çalışma saatleri ve izinler, beşinci kısımda siciller, altıncı kısımda disiplin cezaları, görevden uzaklaştırma ve organlar, yedinci kısımda soruşturma ve kovuşturma, sekizinci kısımda denetim, dokuzuncu kısımda mali ve sosyal haklar ve yardımlar, onuncu kısımda adli ve idari yargı memurlarının atama ve disiplin işlemleri, onbirinci kısımda geçici hükümler ve onikinci kısımda da son hükümler yer almış, tasarıya ekli dört cetvelde ise sırasıyla adli yargı hâkim ve Cumhuriyet savcıları ile idari yargı hâkim ve savcılarının sınıf, derece ve görev unvanları belirlenmiştir.

1. Birinci maddede kanunun kapsamı yer almıştır. Yargıtay ve Danıştay Başkan ve üyeleri dışında kalan adli ve idari yargı hâkim ve savcıları kanun kapsamı içindedir.

2. İkinci madde kanunun amacını belirlemekte ve kanun kapsamına girenlerin belli başlı özlük haklarının neler olduğunu hükme bağlamaktadır.

3. Birinci kısmın ikinci bölümünde, hak ve ödevlere ilişkin temel ilkeler yer almıştır. Bu cümleden olarak, 3 nci maddede hâkimlerin yargı görevlerinde bağımsız oldukları ifade edilmiş ve güvenceye ilişkin temel ilkelere yer verilmiştir. 4 nci maddede idari görevler bakımından Adalet Bakanına bağlılık ile gözetim ve denetime ilişkin hükümler belirlenmiştir. 5 nci madde çekilme, 6 ncı madde izin ile ilgilidir. 7 nci madde denetim, soruşturma ve kovuşturma konularında bu kanun hükümlerinin uygulanacağını, 8 nci madde hâkim ve savcıların haksız suçlamalara karşı korunma hakları bulunduğunu hükme bağlamaktadır.

4. İkinci kısım hâkimlik ve savcılık mesleğini içermekte ve bu kısmın birinci bölümünde de adaylık dönemi yer almaktadır. Bu bölümdeki 9 ve 10 ncu maddeler adaylığa atanabilmek için gerekli nitelikleri, 11 nci madde adaylığa atamayı belirlemektedir.

Adaylık sınavına girenler başarı derecelerine göre sıralanacaklar ve ihtiyaç sayısına bu sıraya göre alınacaklardır. İhtiyaçtan fazla kişi sınavda başarı göstermiş olsa bile bir hak iddia edemeyecek ve yeni ihtiyaç vukuunda bunların tekrar sınava girmeleri gerekecektir.

11 nci madde ayrıca, adayların staj yapacakları yerleri de belirlemektedir.

5. 12 nci maddede adaylık süresi yer almıştır.

6. 13 nci madde adaylara, adaylık süresi içinde verilecek sicillerle bunları verecek kişileri belirlemektedir. Adayın staj yaptığı her dairenin âmiri, aday hakkındaki düşüncesini mensup olduğu mahkemenin en yüksek dereceli hâkimine veya Cumhuriyet savcısına bildirecek, onlar da bu bilgileri kendi bilgileriyle birleştirerek Adalet Bakanlığınca hazırlanan özel kâğıtlara yazacaklar ve Bakanlığa göndereceklerdir. Ayrıca Adalet Müfettişleri de adaylar hakkında sicil vereceklerdir.

7. 14 nci madde adaylığın sona ermesi, 15 nci madde stajlarını bitiren ve mesleğe kabule engel durumları bulunmayan adayların hâkimlik ve savcılıklara atanmaları ile ilgilidir.

8. 16 ncı madde muvazzaf askerlik hizmetini bitirdikten sonra mesleğe girenlerin; askerlikte geçirdikleri sürenin meslekte değerlendirileceğini hükme bağlamaktadır.

9. 17, 18 ve 19 ncu maddeler; hâkimlik ve savcılık mesleğinin hâkimlik ve savcılık mesleğinin dört sınıfa ayrıldığını ve adli yargı ile idari yargı hâkim ve savcıları için sınıf, derece ve görev unvanlarını gösteren dört cetvelin bulunduğunu ifade etmektedir.

10. Üçüncü bölümde yer alan 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33 ncu maddeler kademelerle ilerlemesi ve derece yükselmesine ilişkin ayrıntıları düzenlemektedir.

11. 34 nci maddede birinci sınıfa ayrılma koşulları yer almıştır.

12. 35 nci madde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun birinci sınıfa ayırma ile ilgili sair hususları ilke kararı ile saptayacağı ve bu ilke kararına göre uygulama yapacağını belirlemektedir.

13. 36 ncı madde hâkim ve savcı olanlarla hâkim ve savcı olup da adalet hizmetlerindeki idari görevlerde çalışanların esas görevlerinin devam etmekte olduğunu, idari göreve tayin edilmiş olmakla sıfatlarının değişmediğini ifade etmekte ve bu nedenle de idari görevlerde bulunan hâkim ve savcılarının da hâkimlerin tüm haklarından yararlanacaklarını hüküm altına almaktadır.

Öte yandan, eşitlikten bahseden bu maddede adli ve idari yargının ihtisas konularının farklı oluşu ve mesleğin kaynakları dikkate alınarak adli yargı hâkim ve savcılarının idari görevlere gelenlerin adli yargı hâkim ve savcıları ile hizmet yönünden eşit oldukları, keza idari yargı yönünden de durumun kendi içinde aynı olduğu açıkça ifade edilmiştir.

14. 37 nci madde görevdeki hâkim ve savcıların başka yerlere naklen atanmalarından, 38 nci madde ise görev değiştirmeden bahsetmektedir.

Bu son maddeye göre, adli yargıda görevli bir hâkim Cumhuriyet savcılığına, Cumhuriyet savcısı da adli yargıda hâkimlik görevlerine atanabilecek keza idari yargı yönünden de aynı durum söz konusu olacaktır.

Yargıtay ve Danıştay üyeliklerine adli yargıya mensup hâkim ve Cumhuriyet savcıları seçilebilecekler ancak, gerek kaynak ve gerekse ihtisas konularındaki farklılık nedeniyle idari yargı hâkim ve savcıları sadece Danıştay üyeliğine seçilebileceklerdir.

15. 39 ncu madde Bakanlık hizmetlerine ve cezaevi mümessilliği gibi idari görevlere atanmayı düzenlemekte, 40 ncı madde ise bu görevlerden tekrar hâkimlik ve savcılık görevlerine atanmayı belirlemektedir. Bakanlık hizmetlerinde çalışanlar adli yargıdan gelmişlerse yine adli yargıda, idari yargıdan gelmişlerse idari yargıda hâkimlik ve savcılık görevlerine atanabileceklerdir.

16. 41 nci madde adaylık ve staj söz konusu olmadan mesleğe alınabileceklere ilişkin hususlar yer almıştır.

17. 42 nci madde, meslekten ayrılıp öğretim üyeliğine, yasama meclisi üyeliklerine veya avukatlığa geçenlerin tekrar mesleğe dönmek istemeleri halinde dışarıda geçirdikleri sürelerin ne şekilde değerlendirileceğini hükme bağlamaktadır.

18. 43 ncü madde, meslekte iken askere gidenlerin terhislerinden sonra göreve dönmelerini, 44 ncü madde muvazzaf askerlik hizmetini yapmış olan meslek mensuplarının barışta askerlikten ertelenmiş sayılacaklarını, 45 nci madde meslekten kendi istekleriyle çekilenlerin tekrar mesleğe girmek istedikleri takdirde atanabilecekleri hususunu, 46 ncı madde ise emeklilerin yeniden hizmete alınmalarını hüküm altına almaktadır.

19. 47 nci madde, atamalarda görev yerine hareket ve işe başlama sürelerini; 48 nci madde bu süreler içinde göreve başlamama halinde yapılacak işlemi hükme bağlamaktadır.

20. 49 ncu madde güvence ile ilgilidir. 50 nci madde, bir önceki maddeye bağlı olarak bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması ya da daraltılması hallerinde açıkta kalan ilgililere yeni görev teklifi yapılacağı hususunu içermektedir.

21. 51 nci madde, atama ve nakil ilkelerinin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca hazırlanacak yönetmelikte belirleneceğini atama ve nakillerde bu ilkelerin gözönünde tutulacağını ifade etmektedir.

22. Çeşitli nedenlerle bir yerde görev yapamıyacaklardan söz eden 22 nci maddeye göre; evlilik veya diğer yakın akrabalık doğması veya soruşturma sonunda orada görev yapması mesleğin nüfuz ve itibarın sarsacağı ya da oradaki işlerin çeşidi ve miktarı itibarıyla gerekli sürat ve başarıyı sağlayamayacağı anlaşılanların Atama ve Nakil Yönetmeliğinde belirlenen hizmet bölgelerine ve kıdeme bakılmaksızın hizmetlerinden yararlanılabilecek bir göreve atamaları yapılabilir.

23. 53 ncü maddede geçici yetki ile görevlendirme yer almıştır. Genel kurul, bu yetkinin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kararıyla verilebilmesidir. Ancak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Adalet Bakanlığı, hâkim ve savcıları geçici yetki ile görevlendirebilecek fakat en geç üç gün içinde bu işlemin onanmasını Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulundan isteyecektir. Kurulca onanmayan geçici yetkili kılınma işlemleri geçersiz olacaktır.

Geçici yetki, aynı yerde veya sürekli görev yerlerinin dışındaki bir yargı çevresinde verilebilecektir. Bir hâkime Cumhuriyet savcılığı görevi için, Cumhuriyet savcısına da hâkimlik görevi için geçici yetki verilebilmesi, hizmetin gereği ve adaletin süratle neticelendirilmesi bakımından uygun bulunmuş ve bu nedenle birinci fıkra bu esasa göre düzenlenmiştir.

24. 54 ncü madde, meslek mensuplarının yapabilecekleri diğer işleri; 55 ncü madde bilgi ve görgü artırmak ve meslekle ilgili araştırma yapmak ya da staj ve öğrenim için yurt dışına gönderilmeyi; 56 ncü madde bu göndermenin şartlarını; 57 ncü madde gönderileceklerin nasıl seçileceğini; 58 ncü madde karşılanacak giderleri düzenlemekte; 59 ncü madde ise yabancı bir ülke veya uluslararası kuruluştan sağlanan bursla veya kendi hesaplarına aylıksız olarak yurt dışına gideceklerle ilgili hükümleri ihtiva etmektedir. 60 ncü madde yabancı ülkelere gönderilenlerin hak ve yükümlülüklerini; 61 ncü madde ise bunların mecburi hizmete tabi tutulacaklarını hükme bağlamaktadır.

25. 62 ncü madde hâkim ve savcıların Bakanlığın izin vermesi halinde belli yerlerde ücret karşılığı ders ve konferans verebilmelerini mümkün kılmaktadır.

26. 63, 64 ve 65 ncü maddeler, meslek mensuplarının görevden çekilme veya çekilmiş sayılma halleri ile bunların sonuçlarını belirlemekte; 66 ncü madde ise hâkimlik ve savcılık görevlerinin sona ermesi hallerini saymaktadır.

27. 67 ncü madde haftalık çalışma süresi ile günlük çalışma saatlerini kapsamakta ve maddede ayrıca görevin özelliği nedeniyle devamlı çalışmayı gerektiren hallerde çalışma saatleri ile bağlı kalınmayacağı ifade edilmektedir.

28. 68 ncü maddede hâkim ve savcıların adli aravermeden yararlanacakları hükme bağlanmıştır.

29. 68-74 ncü maddelerde; yıllık izin, mazeret izni, hastalık izni ve aylıksız izin konuları belirlenmiştir.

30. Beşinci kısım sicillerle ilgilidir. 75'den 79'a kadar olan maddeler bu hususun ayrıntılarını düzenlemektedir.

31. Altıncı kısımda disiplin cezaları, görevden uzaklaştırma ve bu konularda görevli organlar yer almıştır. Bu cümleden olmak üzere; 81 ncü maddede birinci sınıf hâkim ve savcılar dışında kalan hâkim ve savcılara verilecek disiplin cezalarının türleri sayılmıştır. 82 ncü madde uyarma cezasının, 83 ncü madde kınama cezasının, 84 ncü madde aylıktan kesme cezasının, 85 ncü madde kademe ilerlemesini durdurma cezasının, 86 ncü madde derece yükselmesini durdurma cezasının 87 ncü madde yer değiştirme cezasının ve nihayet 88 ncü madde meslekten çıkarma cezasının tanımını yapmakta ve bu cezaların hangi hallerde ve ne gibi eylemler sonucu verileceğini belirlemektedir.

32. 89 ncü maddede bir üst veya alt derece disiplin cezası uygulanabilecek haller hükme bağlanmıştır.

33. 90 ncü madde disiplin cezalarının Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca verileceğini âmirdir.

34. 91 ncü maddeye göre, savunma alınmadan disiplin cezası verilemeyecektir. Savunma almaya yetkili olanlar ise; soruşturmayı yapan Adalet Müfettişleri veya kıdemli Cumhuriyet Savcısı veya hâkim ve disiplin cezası vermeye yetkili Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu olarak ifade edilmiştir.

35. Ceza ve disiplin kovuşturmaları nitelikleri itibarıyla farklıdır. Bu nedenle ilgilinin suçu ve kusuru hakkında ceza mahkemesinde kovuşturmanın mevcudiyeti, disiplin kovuşturmasını gerektiremez. Ayrıca mahkemece cezalandırılmış olup olmaması da disiplin cezası verilmesine engel teşkil etmeyecektir. 92 ncü madde bu hususu düzenlemektedir.

36. 93 ncü maddede, 2461 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun getirdiği esaslar dairesinde, verilen disiplin cezalarına itiraz ve inceleme usulü düzenlenmiştir.

37. 94 ncü madde disiplin cezalarının uygulanacağı süreyi hükme bağlamaktadır.

38. 95 ncü madde meslekten çıkarma ve yer değiştirme cezalarından başka bir disiplin cezası almış olanların belli sürelerden sonra bu cezalarının sicillerinden silinebilmesi imkânını getirmektedir.

39. 96 ncü maddede hâkim ve savcıların ifa ettikleri görevin niteliği gözönünde bulundurularak, şikâyetten vazgeçilse dahi haklarında yapılan disiplin soruşturmasının durdurulamayacağı, ihbar ve şikâyetin haksız olduğunu ya da kötü niyetle yapıldığının veya delillerin uydurulduğunun anlaşılması halinde yapılacak işlemler düzenlenmektedir.

40. 97 ncü maddede görevden uzaklaştırma, 98 ncü maddede görevden uzaklaştırılanların hakları, 99 ncü maddede görevden uzaklaştırma kararının kaldırılması, 100 ncü maddede göreve tekrar başlatmanın zorunlu olduğu haller ve 101 ncü maddede de disiplin soruşturmasının en çok üç ay devam edeceği hükme bağlanmıştır.

tır. Bu son maddeye göre görevden uzaklaştırma bir ceza kovuşturması nedeniyle yapıldığı takdirde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu iki ay aşmayan süreler içinde ilgilinin durumunu inceleyecek ve görevine dönüp dönmemesi hakkında karar verecektir.

41. 102 nci madde, birinci sınıf hâkim ve savcılar dışında kalan hâkim ve savcıların kişisel suçları ile görevden doğan veya görev sırasında işlenen suçları, sıfat ve görevleri gereğine uymayan tutum ve davranışları nedeniyle haklarında soruşturma yapılmasını Adalet Bakanının iznine bağlamıştır. Adı geçenlerin ifa ettikleri görevin özelliği ve serbestçe adalet tevzi edebilmeleri düşüncesi bu hükmün getirilmesine neden olmuştur. Soruşturmalarda Adalet Bakanının vereceği izindeki belirlemeye göre Adalet Müfettişleri veya hakkında soruşturma yapılacak olandan daha kıdemli hâkim ve savcı eliyle yapılacaktır.

42. 103 ncü maddeye göre Adalet Müfettişleri denetim veya soruşturma sırasında öğrenecekleri diğer konuların soruşturması için önceden izin almayacaklar soruşturmaya başlayıp durumu Adalet Bakanlığına bildireceklerdir. Bu madde işlerin süratle yerine getirilmesi amacıyla düzenlenmiştir.

43. 104 ncü madde savunma hakkından söz etmektedir.

44. 105 nci maddeye göre ağır cezayı gerektiren suçüstü halleri dışında suç işlediği ileri sürülen hâkim ve savcıların yakalanamayacağı üzerlerinin ve konutlarının aranamayacağı ve sorguya çekilemeyeceği ifade edilmiştir. Bu maddedeki ağır cezayı gerektiren suçüstü hallerinden maksat münhasıran cinaî cürümüşhul halleridir. Bu madde ilgililerin yaptıkları görevin niteliği yönünden getirilmiş bir teminattır. İkinci fıkrada ise birinci fıkradaki hükümlere aykırı davranışta bulunan kolluk kuvvetleri âmir ve memurları hakkında yetkili Cumhuriyet savcısınca özel kanunlardaki hükümlere bakılmaksızın doğrudan doğruya ve genel hükümlere göre soruşturma ve kovuşturma yapılacağı belirlenmiştir.

45. 106 ncı madde soruşturma yapanın yetkilerini, 107 nci madde tutuklama merciini, 108 ncü madde suçla katılan diğer kişilerin suç işleyen hâkim ve savcılara tabi olarak soruşturma ve kovuşturma mercilerini belirlemektedir.

46. 109 ncü maddeye göre, soruşturmanın tamamlanmasından sonra Bakanlık Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün düşünce yazısı üzerine kovuşturma yapılmasına veya disiplin cezası uygulanmasına gerek olup olmadığı Bakanlıkça takdir olunacak ve sonucuna göre evrak ya kanunî mercilere tevdi edilecek veya işlemden kaldırılacaktır.

47. 110 ncü madde, Adalet Bakanlığınca kovuşturma yapılması gerekli görüldüğü takdirde evrakın ilgilinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesi Cumhuriyet Savcılığına gönderileceğini ve müteakiben yapılacak işlemleri hükme bağlamaktadır.

48. 111 nci madde hâkim ve savcılar hakkında son soruşturmayı yapacak mercileri saymaktadır.

49. 112 nci madde ilk soruşturma merciinin kararlarına itirazı ve usulünü düzenlemektedir.

50. 113 ncü maddede son soruşturma merciinin saptanmasında esas alınacak sıfatlara ilişkindir.

51. 114 ncü madde ağır cezayı gerektiren suçüstü hallerinin genel hükümlere tabi olacağını hüküm altına almıştır. Bu maddedeki ağır cezayı gerektiren suçüstü hallerinden maksat cinaî suçüstü halleridir.

52. 115 nci maddeye göre, hâkim ve savcılara ait açılacak davalar acele işlerden sayılır ve üç aydan fazla devam edemez.

53. 116 ncü maddede hüküm veya karar kesinleştikten sonra dava dosyasının disiplin işlemi yönünden gereği takdir olunmak üzere Adalet Bakanlığına gönderileceği belirlenmiştir.

54. 117 nci madde işleme konulmayacak ihbar ve şikâyetleri ihtiva etmektedir.

55. 118 nci madde birinci sınıf hâkim ve savcılar hakkında disiplin cezası soruşturma ve kovuşturma bakımından uygulanacak hükümleri göstermektedir.

56. Sekizinci kısımda Adalet Bakanlığı bünyesindeki denetim organı yer almıştır. Bu kısımdaki 119 ncü madde Teftiş Kurulunu, 120 nci madde Adalet müfettişlerinin belli başlı görevlerinin 121 nci madde ise Adalet müfettişlerinin görevlerini yerine getirirken kullanacakları yetkileri hükme bağlamaktadır.

57. Dokuzuncu kısım mali ve sosyal haklarla yardımları içermektedir. Bu cümleden olmak üzere 122 ncü madde hâkim ve savcılarının aylık, ödenek ve diğer ücretleri ile mali ve sosyal hak ve yardımlarının bu Kanun hükümlerine tabi olduğunu ve ayrıca Devlet memurlarına bu kanunda yazılı olanların dışında sağlanacak diğer mali ve sosyal hak ve yardımlardan da istifade edeceklerini düzenlemektedir.

58. 123 ncü maddede tanımlar yer almıştır. 124 ncü madde gösterge tablosunu ve uygulanacak ek göstergeleri, 125 nci madde aylık ve ödeneğin hesaplanmasında uygulanacak katsayıyı, 126 ncı madde brüt aylık tutarının tanımını düzenlemekte, 127 nci maddede ise hâkim ve savcılara ödenecek ödenek yer almaktadır. 128 nci madde ders ve konferans ücretlerine, 129 ncu madde aylık ve ödeneğin ödeme zamanına ve 130 ncu madde de mesleğe adaylıktan veya dışarıdan atananların aylık ve ödeneğe hak kazanma tarihlerine ilişkindir.

59. 131 nci maddede emeklilik hakları, 132 nci maddede sosyal yardım niteliğindeki konut, 133 ncü maddede mahrumiyet yeri ödeneği, 134 ncü maddede mahrumiyet yerleri ve ödenek miktarında uygulanacak esaslar, 135 nci maddede bu ödeneğin ödenme usulü, 136 ncı maddede öğrenim bursları ve yurtlar, 137 nci maddede bursun kesilmesi, 138 nci maddede burs haklarının devamı, 139 ncu maddede aile yardımı ödeneği, 140 ncı maddede bu ödeneğin ödenme usulü, 141 nci maddede bu ödeneğe hak kazanma, 142 nci maddede aile yardımı ödeneği hakkının kaybedilmesi, 143 ncü maddede çocuk için aile yardımı ödeneği verilmeyecek haller, 144 ncü maddede doğum yardımı ödeneği, 145 nci maddede ölüm yardımı ödeneği, 146 ncı maddede yaralanma, sakatlanma ve öldürülme hallerinde verilecek tazminat ve aylıklar 147 nci maddede tedavi yardımı, 148 nci maddede cenaze giderleri, 149 ncu maddede mesleki kıyafet verileceği, bunun ayrıntılarının bir yönetmelikte düzenleneceği, 150 nci maddede yiyecek yardımı, 151 nci maddede de yakacak yardımı verileceği 657 sayılı Devlet Memurları Kanunundaki benzer hükümler de dikkate alınmak suretiyle düzenlenmiştir.

60. Onuncu kısımda adli ve idari yargı ile ceza infaz kurumları ve tevkifevleri memurlarının atama ve disiplin işlemleri yer almıştır. Bu cümleden olmak üzere 152 nci maddede atanmaları doğrudan doğruya Adalet Bakanlığına ait olan ceza infaz kurumları, çocuk eğitim ıslah ve infaz kurumları ve tutukevleri görevlileri ile atanmaları yine Bakanlığa ait olan adli yargı teşkilatında görevli icra memuru, icra memur muavini gibi memurlar dışında kalan ceza infaz kurumları, çocuk eğitim ıslah ve infaz kurumları ve tutukevleri ile bütün ilk derece adalet mahkemeleri ve adliyeye bağlı dairelerde görevli personelin atanmalarının Adalet Komisyonlarına ait olduğu bunların belli koşullar altında doğrudan doğruya Adalet Bakanlığınca da nakledilebilecekleri, Adalet Komisyonlarının oluşması yer almıştır.

61. 153 ncü maddede Adalet Komisyonlarının atamaya ve nakle yetkili oldukları personele geçici yetki vermek suretiyle sürekli görev yerlerinin dışında geçici olarak görev verebilecekleri ancak ceza infaz kurumları, çocuk eğitim ıslah ve infaz kurumlarıyla tutukevlerinde görevli olanların ağır ceza Cumhuriyet savcısınca geçici yetki ile görevlendirilebilecekleri belirlenmiştir.

62. 154 ncü madde Danıştay memurları dışında kalan idari mahkemelerde görevli personelin atanmasına ve nakledilmesine ilişkin hükümlerle idari mahkeme Adalet Komisyonlarının teşekkülünü hükme bağlamaktadır.

63. 155 nci maddede tasarının 152 ve 154 ncü maddelerinde sayılan personelin özlük işlerinin tâbi olacağı hükümler sayılmıştır.

64. 156 - 164 ncü maddelerde, 152 ve 154 ncü maddelerde sayılan personel hakkında verilecek disiplin cezaları tanımlanmış ve bu cezaların hangi hallerde ve ne gibi eylemlere verileceği açıkça belirlenmiştir.

65. 165 nci maddeden 173 ncü maddeye kadar olan hükümler ceza infaz kurumları, çocuk eğitim ıslah ve infaz kurumları ve tevkifevleri memurlarından disiplin cezası verilmesini gerekenlere verilecek cezaları ve bunların hangi hallerde verileceğini açıkça belirlemektedir.

66. 174 ncü madde bir derece ağır veya hafif cezanın uygulanabilmesi hallerini, 175 nci madde disiplin cezalarını vermeye yetkili âmir ve mercileri, 176 ncı madde disiplin cezalarının sicilden silinmesini, 177 nci madde ise disiplin cezaları ile ilgili hususlarda 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun bu kanunda yer almayan diğer hükümlerinin uygulanacağını ifade etmektedir.

67. 178 nci maddede 152 ve 154 ncü maddelerde yazılı memurların soruşturma ve kovuşturmalarının genel hükümlere tâbi olduğu belirlenmektedir.

68. Onbirinci kısımda geçici, hükümler bulunmaktadır. Geçici Birinci Madde değişen unvanlara, Geçici İkinci Madde çıkarılacak Yönetmeliklere, Geçici Üçüncü Madde, bu Tasarıda mesleğe giriş derecesi yükseltilmiş bulunduğundan kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce mesleğe girmiş olanların kazanılmış hak ay-

lıklarının bir defaya mahsus olmak üzere ve kadro koşulu aranmaksızın bir üst derecenin aynı kademesine getirileceği Geçici Beşinci Maddede bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Danıştay savcısı ve tetkik hâkimi bulunanlar ile idarî yargı mahkemelerine ilk defa atanacak olanların birinci sınıfa ayrılmış sayılacakları ve birinci sınıf incelemesine tabi tutulacakları, Geçici Altıncı Madde bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Danıştay tetkik hâkimi ve savcısı olup da kadro dereceleri bu kanuna ekli (3) ve (4) sayılı cetvellere uymayanların mevcut kadro dereceleri ve statüleriyle görevlerine devam edebileceklerine ait hükümleri kapsamaktadır.

69. 179 ncu madde adli ve idarî yargı mercileriyle Adalet Bakanlığının merkez ve taşra teşkilâtında görevli olan, hâkim, savcı ve Tamgün Yasası kapsamındakilerin dışında kalan memurlara brüt aylıklarının % 50'si oranında tazminat ödenmesini ve bu ödemenin ayrıntılarını düzenlemektedir.

70. 180 nci madde kanunda geçen hâkim deyimini adli yargı ve idarî yargı ayrı ayrı dikkate alınmak suretiyle tanımlamaktadır.

71. Tasarının bazı maddelerinde kıdemden söz edilmiştir, 181 nci madde hâkim ve savcılar yönünden kıdem ne şekilde saptanacağını belirlemiş bulunmaktadır.

72. 182 nci maddede, Adalet Bakanlığının bu tasarıda sayılan görevler için ihtiyaç duyacağı kadroların başkaca bir hükme gerek olmaksızın her yıl Maliye Bakanlığınca verileceğini düzenlemektedir. Böylece duyulan ihtiyaç sebebiyle vakit geçirilmeksizin alınacak kadrolar üzerine adalet hizmetleri aksamadan yürütülecektir.

73. 183 ncü madde yürürlükten kaldırılan hükümlere ilişkindir.

74. 184 ncü madde yürürlük ile ilgilidir.

75. 185 nci madde kanunun yürütülmesine ilişkindir.

Adalet Komisyonu Raporu

TC

Milli Güvenlik Konseyi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 1/262

Karar No. : 56

21 Nisan 1982

MILLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Başbakanlığın 16.10.1981 gün ve 101-938/09681 sayılı yazıları ile Millî Güvenlik Konseyi Başkanlığına sunulan «Hâkimler ve Savcılar Kanunu Tasarısı»nın Komisyonumuza havale edilmesi üzerine, tasarı ilgili Bakanlık Temsilcilerinin de iştiraki ile incelendi.

Yeni bir Hâkimler ve Savcılar Kanununun kabul edilmesi prensip olarak benimsenmekle birlikte, bu Kanunun Kurucu Meclis tarafından düzenlenecek yeni Anayasada yer alacak yargıya ilişkin hükümler doğrultusunda hazırlanmasının uygun olacağı sonucuna varılmıştır.

Ancak bu arada 2461 sayılı Kanunla Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu oluşturulmuş, 2462 sayılı Kanunla Adli ve İdarî yargıda görevli hâkimlerin sınıflandırılmaları ve derecelendirilmelerinde eşitlik sağlanmış, 2576 sayılı Kanunla Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin, kuruluşları düzenlenmek suretiyle bu mahkemelerin kurulmaları ve çalışmalarının sağlanması, idarî yargı hâkim ve savcılarının yetiştirilmeleri görevleri Adalet Bakanlığınca verilmiştir.

Bu bakımdan Kod bir Kanun yerine idarî yargı hâkim ve savcılarının yetiştirilmeleri başta olmak üzere yürürlükteki Hâkimler Kanununda yer almayan bu personel ile mahkeme memurlarının özlük işlerinin düzenlenmesi ile yetinilmesi uygun görülmüş ve tasarının bu konulara ilişkin ve ivedilik arz eden maddeleri tefrik edilerek Komisyonda öncelikle görüşülmüş ve Komisyon metni açıklanan bu doğrultuda düzenlenmiştir.

Milli Güvenlik Konseyi

(S. Sayısı : 399)

Bu cümleden olmak üzere;

1. Birinci madde ile 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 1 nci maddesi değiştirilmiş ve kapsama idari yargı savcıları da dahil edilmiştir.

2. İkinci madde, adli ve idari yargı adaylığına atanabilme şartlarını düzenlemek üzere Kanunun 3 ncü maddesini değiştirmektedir.

3. Üçüncü madde ile Hâkimler Kanununun 5 nci maddesi idari yargı adaylarının stajlarını düzenleyecek şekilde değiştirilmiştir.

4. Komisyon metninin 4 ve 5 nci maddeleri ile Hâkimler Kanununun 6 ve 11 nci maddeleri değiştirilerek bu maddelere idari yargı adayları da dahil edilmiştir.

5. Komisyon metninin 6, 7 ve 8 nci maddeleri ile 2556 sayılı Kanunun 17, 18 ve 19 ncü maddeleri değiştirilmiş, adli ve idari yargı hâkim ve savcılarının sınıf, derece ve görev unvanlarına göre ekli cetveller düzenlenmiştir. Bu cetveller 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 17 ve 18 nci maddelerindeki cetvellerin yerine kaim olmuş ve böylece evvelce hâkimler (1) sayılı, savcılar (2) sayılı cetvelde gösterilmiş iken hâkimlik ve savcılık görevlerinin eşdeğerli olduğu gözönünde tutularak birleştirilmiş ve adli yargı hâkim ve savcıları (1) sayılı cetvelde, idari yargı hâkim ve savcıları ise (2) sayılı cetvelde gösterilmiştir.

6. Dokuzuncu madde ile Kanunun 30 ncü maddesi değiştirilmiş, 10 ncü madde ile 33 ncü maddeye bir fıkra eklenmiş ve 11 nci madde ile Kanunun 35 nci maddesi değiştirilerek adli ve idari yargı hâkim ve savcılarının sicil ve not verme işlemleri düzenlenmiştir.

7. Onikinci madde ile Kanunun 84 ncü maddesinde yapılan değişiklik ile idari yargı hâkim ve savcıları da madde kapsamına alınmıştır.

8. Onüçüncü madde ile Kanunun 113 ncü maddesinde değişiklik yapılarak, görevden uzaklaştırılan hâkim ve savcıların diğer kamu görevlileri gibi malî haklardan yararlanmaları sağlanmıştır.

9. Ondördüncü madde ile Hâkimler Kanununun 120 nci maddesi değiştirilmiş, yeni düzenleme ile Adalet Komisyonlarının oluşumları düzenlendiği gibi ayrıca idari yargı Adalet Komisyonlarının da oluşumu yoluna gidilmiştir.

10. Onbeşinci madde ile Kanunun 121 nci maddesi değiştirilmiş ve adli ve idari yargı Adalet Komisyonlarının görevleri ayrı ayrı belirlenmiştir.

11. Onaltıncı madde ile Kanunun 122 nci maddesi değiştirilmiş ve böylece adli ve idari yargıda görevli memurların, hizmetin gereği olarak yargı çevrelerinin içinde geçici olarak görevlendirilmesi sağlanmıştır.

12. Onyedinci madde ile Kanunun ek 4 ncü maddesine bir fıkra eklenmek suretiyle idari yargıdan adalet müfettişliğine atanacakların sadece idari yargıda denetim görevi yapabilecekleri açıklanmıştır. Buna göre adli yargıdan atanan adalet müfettişleri her iki yargıda denetim ve soruşturma görevini yürütürlerken, idari yargıdan müfettiş olarak atananlar yukarıda da açıklandığı gibi sadece idari yargıda denetim görevini yapacaklardır.

13. Onsekizinci madde ile Kanuna bir madde eklenmiş ve bu madde ile adalet müfettişlerine de diğer bakanlık müfettişlerine verildiği gibi özel hizmet tazminatı verilmesi kabul edilmiştir. Bu düzenleme ile adalet müfettişleri 1 Mart 1982 tarihinden geçerli olmak üzere birinci derece Devlet Memurluğu aylığının ek gösterge dahil 1 400 + 600 üzerinden % 20 özel hizmet tazminatı alacaklardır.

Eklenen diğer bir madde ile Hâkimler Kanununun uygulanması yönünden hâkim ve savcının tanımı yapılmış, böylece (1) ve (2) sayılı cetvellerin daha iyi bir şekilde düzenlenmesi mümkün kılınmıştır.

14. Komisyon metninin ondokuzuncu maddesi ile Kanuna Beş Ek Geçici madde eklenmiştir.

Ek Geçici 3 ncü madde ile idari yargı hâkim adaylığı için toplam 210 kadro alınmaktadır.

Ek geçici 4 ncü madde ile, 2575 sayılı Danıştay Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten önce Danıştay tetkik hâkimliği sınavına girip Danıştay'da staja başlayanların durumları düzenlenmiştir.

Ekave edilen ek geçici 5 nci madde ile idari yargı adalet komisyonları oluşuncaya kadar bölge idare, idare ve vergi mahkemelerinde görev yapacak memurların atanmaları konusu düzenlenmiş ve bu mahkemelerin biran önce faaliyete geçmesi için bir defaya mahsus olmak üzere bu mahkemelerde görev yapacak memurların atanması için adli yargı adalet komisyonları ile Adalet Bakanlığına yetki verilmiştir.

2556 sayılı Hâkimler Kanununa eklenen ek geçici 6 ncı madde ile; bu Kanunla adli yargı hâkimliği ile Cumhuriyet Savcılığının sınıf, derece ve görev unvanlarını belirleyen yeni cetvel gereğince halen görevde bulunanların yeniden atanmalarının gerekmeyeceği ve bunların mevcut görevlerine devam edeceği belirtilmiştir.

Geçici 7 nci madde ile 1982 Bütçe Kanununda Adalet Bakanlığı bölümünde yer alan adalet başmüşavir müfettişliği, adalet müşavir müfettişliği, adalet başmüfettişliği unvanları ile Adalet Bakanlığı merkez kuruluşunda mevcut genel müdürlük; başmüşavirliği, müşavirliği, başyardımcılığı unvanları kaldırıldığından, bununla ilgili düzenleme getirilmiş ve ayrıca bir defaya mahsus olmak üzere teftiş kurulu başkanyardımcılığı, genel müdür yardımcılığı ve daire başkanlığına Adalet Bakanı tarafından atama yapılacağı düzenlenmiştir. Düzenleme yapılırken halen bu görevlerde hâkim ve savcı sınıfında bulunanlar için böyle bir atama yoluna gidileceği belirtilmiştir.

15. Komisyon metninin 20 nci maddesi ile 1721 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin 2 nci ve 3 ncü fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır. Sözü edilen fıkralar infaz kurumlarında çalışan bazı memurların atanmalarını savcılardan oluşan bir kurula verdiği halde, yeni düzenleme ile adli yargı adalet komisyonları bu tür memurları da atayacağından bu yola gidilmiştir.

16. Komisyon metninin 21 nci maddesi yürürlükle ilgilidir. Bu yolda düzenleme yapılırken müfettişlere özel hizmet tazminatı verilmesine ilişkin maddenin 1 Mart 1982 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girdiği ayrıca belirtilmiştir. Bu suretle 2595 sayılı Kanunla Devlet Memurları Kanununda yapılan değişikliğe paralel hükümler getirilmiştir.

17. Komisyon metninin 22 nci maddesi yürütme ile ilgilidir.

Kanun Tasarısı ve gerekçesi ile raporumuz Milli Güvenlik Konseyinin onayına arz olunur.

Başkan
Muzaffer BAŞKAYNAK
Hâkim Tuğgeneral

Üye
İsmet ONUR
Hâkim Albay

Üye
Edip GÜLTEKİN
Hâkim Albay

Üye
Ersin ESEROL
Hâkim Yarbay

Üye
Hasan Basri GÜLTEKİN
Danıştay Üyesi

Üye
Engin DOĞU
Adalet Bakanlığı
Kan. Kar. D. Plan. Arş.
Genel Müdürlüğü

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Hâkimler ve Savcılar Kanunu Tasarısı

Adaylık :

MADDE 9. — Adaylık dönemini geçirip aşağıdaki koşullara uygun olarak ehliyetini kanıtlamış olmadıkça, hiç kimse hâkimlik ve savcılığa atanamaz.

41 nci madde hükmü saklıdır.

Adaylar, Devlet Memurları Kanunundaki Genel İdare Hizmetleri Sınıfına dahil olup, hâkimlik ve savcılığın sınıf ve derecelerine dahil değildirler.

Adayların Nitelikleri :

MADDE 10. — Adaylığa atanabilmek için :

1. Türk Vatandaşı olmak,

2. Giriş sınavının yapıldığı yılın Ocak ayında lisans ve lisans üstü (Master) öğrenimini yapmış olanlar için otuz, doktora öğrenimini tamamlamış olanlar için otuzbeş yaşını bitirmemiş olmak,

3. Adli Yargı adayları için; bir Türk Hukuk Fakültesinden mezun olmak veya İngilizce, Fransızca, İtalyanca, Almanca dillerinden biri ile öğrenim yapan yabancı bir hukuk fakültesini bitirip Türkiye'deki Hukuk Fakülteleri programlarına göre eksik kalan derslerden sınava girip başarı belgesi almış bulunmak,

İdari Yargı adayları için; Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisat, İşletme İdari İlimler Fakülteleri ile İktisadi ve Ticari İlimler Akademilerinin meslek konusu ile ilgili bölümlerinden veya bu fakülte ve yüksekokullara eşitliği kabul edilmiş İngilizce, Fransızca, İtalyanca, Almanca dillerinde biriyle öğrenim yapan yabancı öğretim kurumlarından mezun olmak,

4. Kamu haklarından yasaklı olmamak,

5. Askerlik durumu itibarıyla;

a) Askerlikle ilgisi bulunmamak,

b) Askerlik çağına gelmiş ise, eylemli askerlik hizmetini yapmış yahut ertelenmiş veya yedek sınıfı geçirilmiş olmak,

6. Hâkimlik ve Savcılık görevlerini sürekli olarak yurdun her yerinde yapmasına engel olabilecek vücut ve akıl hastalığı veya sakatlığı, alışılmışın dışında çevrenin yadırgayacağı şekilde konuşma ve organlarının hareketini kontrol zorluğu çekmek gibi özürlü durumları bulunmamak,

Milli Güvenlik Konseyi

ADALET KOMİSYONU METNİ

2556 Sayılı Hâkimler Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Ek ve Ek Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 2556 Sayılı Hâkimler Kanununun 1 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 1. — Adaylık dönemini geçirip bu kanundaki koşullara uygun olarak ehliyetini kanıtlamış olmadıkça, hiç kimse hâkimlik ve savcılığa atanamaz.

Yetmişinci madde hükmü saklıdır.»

MADDE 2. — 2556 Sayılı Hâkimler Kanununun 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 3. — Adaylığa atanabilmek için :

1. Türk Vatandaşı olmak,

2. Giriş sınavının yapıldığı yılın Ocak ayının son günü itibarıyla lisans ve lisansüstü (Master) öğrenimini yapmış olanlar için otuz, doktora öğrenimini tamamlamış olanlar için otuzbeş yaşını bitirmemiş olmak,

3. Adli yargı adayları için; hukuk fakültesinden mezun olmak veya yabancı bir hukuk fakültesini bitirip de Türkiye'deki hukuk fakülteleri programlarına göre eksik kalan derslerden sınava girip başarı belgesi almış bulunmak,

İdari yargı adayları için; hukuk veya hukuk bilgisine programlarında yer veren Siyasal Bilimler, İdari Bilimler, İktisat ve Maliye alanlarında en az dört yıllık yüksek öğrenim yapmış veya bunlara denkliği Milli Eğitim Bakanlığınca kabul edilmiş yabancı öğretim kurumlarından mezun olmak,

4. Kamu haklarından yasaklı olmamak,

5. Askerlik durumu itibarıyla; askerlikle ilgisi bulunmamak veya muvazafılık hizmetini yapmış yahut ertelenmiş veya yedeğe geçirilmiş olmak,

6. Hâkimlik ve savcılık görevlerini sürekli olarak yurdun her yerinde yapmasına engel olabilecek vücut ve akıl hastalığı veya sakatlığı, alışılmışın dışında çevrenin yadırgayacağı şekilde konuşma ve organlarının hareketini kontrol zorluğu çekmek gibi özürlü durumları bulunmamak,

(S. Sayısı : 399)

(Hükümetin Teklifi)

7. Taksirli suçlar ayrık olmak üzere, ağır hapis veya üç aydan fazla hapis yada affa uğramış olsa bile zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyet kırıcı bir suçtan dolayı hürriyeti bağlayıcı ceza ile hükümlü bulunmamak ya da yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyet kırıcı bir suçtan veya üç aydan fazla hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiren bir fiilden dolayı soruşturma ve kovuşturma altında olmamak,

8. Yazılı yarışma sınavı ile mülakatta başarı göstermek,

9. Hâkimlik ve Savcılık mesleğine yarışmaya cak tutum ve davranışlarda bulunmamış olmak, Şartır.

Adaylık Süresi :

MADDE 12. — Adaylık süresi iki yıldır. İhtiyaç vukuunda bir yıllık staj süresini bitirmiş olan adayları üçüncü sınıf hâkim ve savcılığa ayırmaya Adalet Bakanı yetkilidir. Ancak, iki yıldan az adaylık yapanların geri kalan süreleri mesleklerinde geçecek yükselme süresine ilâve edilir.

Atama :

MADDE 15. — Stajını tamamlayan ve mesleğe kabule mani bir hali görülmemiş olan Adli ve idari yargı adaylarının, Adalet Bakanlığınca Teşkilatın ihtiyacı gözönünde bulundurularak tespit edeceği görevleri ve görev yerleri Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca yapılacak ad çekme suretiyle belirlenir.

Atamalar, ilgililerin adaylığa giriş derece ve kademelerine bir derece eklenmek suretiyle bulunacak

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

7. Taksirli suçlar hariç olmak üzere, ağır hapis veya üç aydan fazla hapis ya da affa uğramış olsa bile zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyet kırıcı bir suçtan dolayı hürriyeti bağlayıcı ceza ile hükümlü bulunmamak ya da yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyet kırıcı bir suçtan veya taksirli suçlar hariç olmak üzere üç aydan fazla hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiren bir fiilden dolayı soruşturma veya kovuşturma altında olmamak,

8. Yazılı yarışma sınavı ile mülakatta başarı göstermek,

9. Sarhoşluk, kumar oynamak veya kumar oynatmak gibi hâkimlik ve savcılık mesleğine yarışmaya cak tutum ve davranışlarda bulunmamış olmak, Şarttır.

MADDE 3. — 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 5 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 5. — Adaylık süresi iki yıldır. İhtiyaç vukuunda bir yıllık staj süresini bitirmiş olan adayları hâkim ve savcılığın üçüncü sınıfına ayırmaya Adalet Bakanı yetkilidir. Ancak, iki yıldan az adaylık yapanların geri kalan süreleri mesleklerinde geçecek yükselme süresine ilave edilir.

Avukat adaylarının mahkemelerde yaptıkları stajlar hâkim adaylığında geçmiş sayılır.

Adli yargı adayları stajlarını; adliye mahkemelelerinde, Cumhuriyet savcılıklarında, icra dairelerinde ve sorgu hâkimliklerinde, idari yargı adayları stajlarını; bölge idare, idare ve vergi mahkemelerinde yaparlar. Ankara'daki adayların ayrıca, yönetmelikte belirlenecek süre ile ilgisine göre Yargıtay ve Danıştayda staj yapmaları sağlanır.

Adaylar gördükleri bütün işlerden dolayı asıl görevliler gibi sorumludurlar.»

MADDE 4. — 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 6. — Stajını tamamlayan ve mesleğe kabule mani bir hali görülmemiş olan adayların, Adalet Bakanlığınca adli ve idari yargı teşkilatlarının ihtiyaçları gözönünde bulundurularak tespit edilecek görevleri ve görev yerleri Hâkimler ve Savcılar Yüksek

(Hükümetin Teklifi)

derece ve kademeler üzerinden müşterek kararlar yapılır.

Adaylara Verilecek Siciller :

MADDE 13. — Her adayın vazifesini yapmakta gösterdiği kabiliyet ve ahlaki gidişine dair bilgi, çalıştığı daire amirleri tarafından mensup olduğu mahkemenin en yüksek dereceli hâkimine veya Cumhuriyet Savcısına altı ayda bir verilecek takrirler ile hâkim veya Cumhuriyet Savcısının aday hakkında görüşü ve bilgisine dayanan mütalaalarından ve Adalet Müfettişlerinin raporlarından alınır.

Yukarıdaki fıkra gösterilen merciler bu husustaki mütalaalarını, Adalet Bakanlığınca buna mahsus olmak üzere hazırlanacak kâğıtlara yazarlar.

Sınıflar :

MADDE 17. — Hâkimlik ve Savcılık Mesleği; üçüncü sınıf, ikinci sınıf, birinci sınıfa ayrılmış ve birinci sınıf olmak üzere 4 sınıfa ayrılır.

Adli Yargı İle İlgili Cetveller :

MADDE 18. — Adli Yargı Hâkimliği ile Cumhuriyet Savcılığının sınıf, derece ve görev unvanları sırasıyla, bu kanuna bağlı (1) ve (2) sayılı cetvellerde gösterilmiştir.

İdari Yargı İle İlgili Cetveller :

MADDE 19. — İdari Yargı Hâkimliği ile Savcılığının sınıf, derece ve görev unvanları sırasıyla, bu kanuna bağlı (3) ve (4) sayılı cetvellerde gösterilmiştir.

Üst Mercilerce Verilecek Siciller :

MADDE 26. — Ağır Ceza Cumhuriyet Savcılığı merkezdeki Cumhuriyet Savcı Yardımcıları ile bağlı ilçe Cumhuriyet Savcı ve Yardımcıları; Ağır Ceza Mahkemesi Başkanları Merkezdeki ve bağlı ilçelerdeki sorgu Hâkimleriyle üçüncü sınıf hakimler; Bölge İdare Mahkemesi Başkanları İdare ve Ver-

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

sek Kurulunca yapılacak ad çekme suretiyle belirlenir.»

MADDE 5. — 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 11 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 11. — Her adayın vazifesini yapmakta gösterdiği kabiliyet ve başarı ile görevine bağlılığı ve ahlaki gidişine ait bilgiler, çalıştığı daire amirleri tarafından o dairedeki staj süresinin sonunda düzenlenip mensup olduğu Adalet Komisyonuna verilecek belgeler ile Adalet Komisyonunun mütalaasından ve adalet müfettişlerinin raporlarından alınır.

Yukarıdaki fıkra gösterilen merciler bu husustaki kanaat ve mütalaalarını Adalet Bakanlığınca hazırlanacak fişlere yazarlar.»

MADDE 6. — 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 17. — Hâkimlik ve savcılık mesleği; üçüncü sınıf, ikinci sınıf, birinci sınıfa ayrılmış ve birinci sınıf olmak üzere dört sınıfa ayrılır.»

MADDE 7. — 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 18 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 18. — Adli yargı hâkimliği ile Cumhuriyet Savcılığının sınıf, derece ve görev unvanları bu Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde gösterilmiştir.»

MADDE 8. — 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 19 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 19. — İdari yargı hâkimliği ile savcılığının sınıf, derece ve görev unvanları bu Kanuna bağlı (2) sayılı cetvelde gösterilmiştir.»

MADDE 9. — 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 30 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 30. — a) Ağır Ceza Cumhuriyet Savcılığı merkezdeki Cumhuriyet Savcı Yardımcıları ile ilçe Cumhuriyet Savcı ve yardımcıları,

(Hükümetin Teklifi)

gi Mahkemelerindeki üçüncü sınıf Hâkimler hakkında, 23 ncü maddenin (c) bendinde sayılan hususları gözönünde bulundurarak; kanun yoluna müracaat olunmayan kararlarından veya taalluk ettiği işi neticelenmeyen lahiyalarından ya da iddianame ve kararnamelerinden en az beşinin tasdikli suretini de ekleyerek, ilgililerin ilerlemeleri ve derece yükselmele-ri sürelerinin bitiminden bir ay önce Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunda bulunacak şekilde düşüncelerini belirten bir sicil fişi gönderirler. Bir yerde birden fazla Ağır Ceza Mahkemesi veya Bölge İdare Mahkemesi bulunduğu takdirde sicil fişleri, Ağır Ceza Mahkemeleri ile Bölge İdare Mahkemelerinde görevli üçüncü sınıf Hâkimler Hakkında mensup oldukları, diğer üçüncü sınıf hâkimler hakkında en kıdemli Ağır Ceza veya Bölge İdare Mahkemesi Başkanı tarafından düzenlenir.

Haklarında bu madde gereğince sicil fişi düzenlenecek olanlar, söz konusu her kademe ilerleme ve derece yükselme süresi içinde görevlerini ayrı ayrı yerlerde yapmışlarsa en uzun süre ile bulundukları yerin yukarıda belirlenen üst mercilerince işlem yapılır.

Yargıtay ve Danıştay Hizmetinde Olanlar :

MADDE 29. — Kademe ilerlemesi ve derece yükselmesi sırasında Yargıtay ve Danıştay'da hizmet görenler hakkında, ilgisine göre Birinci Başkanların Daire Başkanlarının, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının ve Danıştay Başsavcısının yazılı görüşleri alınır,

Yargıtay ve Danıştay Notları :

MADDE 31. — Yargıtay ve Danıştay Daireleri yaptıkları yargısal incelemeler sırasında tek veya toplu olarak karar veren hâkimler ile Cumhuriyet sav-

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) Ağır Ceza Mahkemesi Başkanları merkezdeki ve bağlı ilçelerdeki sorgu hâkimleriyle üçüncü sınıf hâkimler;

c) Ağır Ceza merkezlerindeki en kıdemli Asliye Hukuk hâkimleri münhasıran hukuk davalarına bakan üçüncü sınıf hâkimler;

d) Bölge İdare Mahkemesi Başkanları İdare ve Vergi Mahkemelerindeki üçüncü sınıf hâkimler;

Hakkında, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesine ilişkin koşulları gözönünde bulundurarak; kanun yoluna müracaat olunmayan kararlarından veya ilgili olduğu işi sonuçlanmayan layihalarından ya da iddianame ve kararnamelerinden en az beşinin tasdikli suretini de ekleyerek, ilgililerin kademe ilerlemesi ve derece yükselmesi sürelerinin bitiminden bir ay önce Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunda bulunacak şekilde düşüncelerini belirten bir sicil fişi gönderirler.

Bir yerde birden fazla ağırceza mahkemesi veya bölge idare mahkemesi bulunduğu takdirde sicil fişleri, ağır ceza mahkemeleriyle bölge idare mahkemelerinde görevli üçüncü sınıf hâkimler hakkında mensup oldukları, diğer üçüncü sınıf hâkimler ile sorgu hâkimleri hakkında en kıdemli ağır ceza veya bölge idare mahkemesi başkanı tarafından düzenlenir.

Haklarında bu madde gereğince sicil fişi düzenlenecek olanlar, kademe ilerleme ve derece yükselme süresi içinde görevlerini ayrı ayrı yerlerde yapmış işler en uzun süre ile bulundukları yerin, yukarıda belirlenen üst mercilerince işlem yapılır.

Bölge idare mahkemelerindeki ikinci sınıfa mensup başkan ve üyelerin kademe ilerlemesi ve derece yükselmesine ilişkin ilkeler Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenerek ilan edilir.

MADDE 10. — 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 33 ncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Yargıtay ve Danıştay'da hizmet görenler hakkındaki siciller, ilgisine göre Yargıtay Birinci Başkanı, Danıştay Başkanı, Daire veya Kurul Başkanları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Danıştay Başsavcısı tarafından düzenlenir.»

MADDE 11. — 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 35 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Hükümetin Teklifi)

cıları ve Danıştay savcılar hakkında çok iyi, iyi, orta ve zayıf olmak üzere not verirler. Not verilirken, kararda sağlanan isabet, davanın hızla yürütülmesi, duruşmalara hazırlıklı çıkılarak gereksiz gecikmelere neden olunmaması, usul hükümlerinin eksiksiz ve zamanında yerine getirilmesi, dava konularının anlayış ve yönlendirilmesi ve gerekçeli kararın yazılış, tahlil ve sonuçlandırılmasında gösterilen başarı, emsal kararların gözetilmesi gibi hususlar gözönünde tutularak değerlendirme yapılır ve buna göre fiş doldurulur.

Hükümün onanmış veya bozulmuş olması olumlu veya olumsuz not vermek için yeterli sebep olamaz.

Not verilip verilmemesi konusu incelemeyi yapan daireye aittir. Olumlu ve olumsuz kanaat edinilmesine yeterli olmayan kararlar için not verilmez. Ancak bu nedenle not verilmediğinin belirtilmesi ve buna göre notsuz fiş düzenlenmesi gerekir.

Not verme işlemi, incelemeyi yapan dairenin Başkan ve üyeleri tarafından birlikte alınacak bir kararla yerine getirilir. Doldurulan fişler Adalet Bakanlığına gönderilmek üzere Birinci Başkanlığa sunulur.

Genel Kurullarda yapılan incelemelerde de yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre işlem yapılır.

Verilen notların ilerleme ve yükselmelerde hangi oranlarda ve ne surette değerlendirileceği Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca her yılın Ocak ayında tespit ve ilan olunur.

Gözetim ve Denetim Hakkı :

MADDE 4. — Hâkim ve savcılar idari görevleri yönünden Adale Bakanlığına bağlıdırlar.

Adalet Bakanı yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin görevler ayrık olmak üzere hâkim ve savcılar üzerinde gözetim hakkına haizdir.

Yargıtay bütün adalet mahkemeleri üzerinde, Danıştay, bütün idari mahkemeler üzerinde yargı denetimi ve gözetimi : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Cumhuriyet Başsavcı yardımcısı üzerinde, Danıştay Başsavcısı, Danıştay Başsavcı yardımcısı üzerinde; Ağır Ceza Cumhuriyet savcıları merkezdeki Cumhuriyet savcı yardımcısı ile bağlı ilçe Cumhuriyet savcı ve yardımcısı üzerinde gözetim ve denetim hakkına sahiptir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

«Madde 35. — Yargıtay ve Danıştay Daireleri yaptıkları temyiz incelemeleri sırasında tek veya toplu olarak karar veren hâkimler ile Cumhuriyet Savcıları hakkında çok iyi, iyi, orta ve zayıf olmak üzere not verirler. Not verilirken; kararda sağlanan isabet, davanın hızla yürütülmesi, duruşmalara hazırlıklı çıkılarak gereksiz gecikmelerine neden olunmaması, usul hükümlerinin eksiksiz ve zamanında yerine getirilmesi, dava konularının anlayış ve yönlendirilmesi ve gerekçeli kararın yazılış, tahlil ve sonuçlandırılmasında gösterilen başarı, emsal kararların gözetilmesi gibi hususlar gözönünde tutularak değerlendirme yapılır ve buna göre fiş doldurulur.

Hükümün onanmış veya bozulmuş olması, olumlu veya olumsuz not vermek için yeterli sebep olamaz.

Olumlu veya olumsuz kanaat edinilmesine yeterli olmayan kararlar için not verilmez. Ancak bu nedenle not verilmediğinin belirtilmesi ve buna göre notsuz fiş düzenlenmesi gerekir.

Not verme işlemi, incelemeyi yapan dairenin başkan ve üyeleri tarafından birlikte alınacak bir kararla yerine getirilir. Doldurulan fişler Adalet Bakanlığına gönderilmek üzere ilgisine göre Yargıtay Birinci Başkanlığına ve Danıştay Başkanlığına verilir.

Genel Kurullarda yapılan incelemelerde de yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre işlem yapılır.

İtiraz üzerine incelenen dosyalara ilişkin olarak karar veren hâkimler hakkında bölge idare mahkemelerince hangi hallerde ve ne surette not verileceği Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir.»

MADDE 12. — 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 84 nolu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 84. — Yargıtay, bütün adalet mahkemeleri üzerinde, Danıştay, bütün idari mahkemeler üzerinde yargı denetimi ve gözetimi; Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Cumhuriyet Başsavcı yardımcısı üzerinde, Danıştay Başsavcısı, Danıştay savcıları üzerinde; ağır ceza Cumhuriyet Savcıları, merkezdeki Cumhuriyet Savcı yardımcısı ile bağlı ilçe Cumhuriyet savcı ve yardımcısı üzerinde gözetim ve denetim hakkına sahiptir.

Mahkeme başkanlarının, yargılamanın düzenli bir şekilde yürütülmesine ilişkin olarak, dairelerindeki hâkimler üzerinde gözetim hakkı vardır.

(Hükümetin Teklifi)

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Görevden Uzaklaştırılanların Hakları :

MADDE 98. — Görevden uzaklaştırılan veya görevi ile ilgili olsun veya olmasın herhangi bir suçtan tutuklanan ya da gözaltına alınan hâkim ve savcılara bu süre içinde aylık ve ödeneklerinin üçte ikisi verilir. Bunlar bu kanunda yer alan diğer sosyal hak ve yardımlardan yararlanmaya devam ederler.

Görevden uzaklaştırılanlardan haklarında 99 ve 100 nci maddeler uyarınca işlem yapılanlar, görevlerine iade veya eş bir göreve atanmakla beraber kesilmiş olan aylık ve ödeneklerini alırlar ve görevden uzak kaldıkları süreler ilerleme ve yükselmelerinde değerlendirilir.

Ancak uyarma cezası ayırık olmak üzere haklarında disiplin cezası verilmiş olanların kesilmiş olan aylık ve ödenekleri ödenmez ve görevden uzak kaldıkları süreler değerlendirilmez.

Adli Yargı Memurlarının Atanması :

MADDE 152. — Tayinleri doğrudan doğruya Adalet Bakanlığına ait olan memurlar dışında kalan; ceza infaz kurumları çocuk eğitim, ıslah ve infaz kurumları ve tutukevlerinin memur ve hizmetlileri ile bütün ilk derece adalet mahkemeleri ve adliyeye bağlı dairelerin yazı işleri, müdürleri, yazı işleri müdür yardımcıları, zabıt kâatibi, yardımcı hizmetler sınıfı memurları ve diğer müdür ve memurlar ağır ceza merkezlerinde kurulan Adalet Komisyonlarıncı atanır ve nakledilirler.

Adalet Komisyonlarıncı naklen yapılacak atamalarda ilgili hâkim veya savcının görüşleri alınır.

Birinci fıkrada sayılanlar, Adalet Komisyonunun istemi veya hizmetin gereği ya da güvenlik nedeniyle doğrudan doğruya Adalet Bakanlığınca nakledilebilirler.

Adalet Komisyonları, ağır ceza mahkemelerinin bulunduğu yerlerde; başkan ve bir asıl bir yedek üyesi Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenecek hâkimler ile o yer Cumhuriyet savcısından oluşur.

Adalet Bakanı, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin görevler hariç olmak üzere hâkim ve savcılar üzerinde gözetim hakkını haizdir.

Hâkim ve savcılar idari görevleri yönünden Adalet Bakanlığına bağlıdırlar.»

MADDE 13. — 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 113 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 113. — Görevden uzaklaştırılanlara aylıklarının üçte ikisi, görevi ile ilgili olsun veya olmasın herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınanlara aylıklarının yarısı ödenir. Bu gibiler kanunların öngördüğü sosyal hak ve yardımlardan faydalanmaya devam ederler.

Haklarında memuriyete mani olmayacak kazai veya inzibati bir ceza verilmiş olanlar görevlerine iade veya eş bir göreve tayin olunurlar. Şu kadar ki kesilmiş olan aylıklarını alamazlar.»

MADDE 14. — 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 120 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 120. — a) Adli yargı Adalet Komisyonları : Ağır ceza mahkemelerinin bulunduğu yerlerde; Başkanı ve bir asıl, bir yedek üyesi Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenecek hâkimler ile o yer Cumhuriyet Savcısından oluşur.

Başkanın yokluğunda Komisyona asıl üye başkanlık eder. Asıl üyenin Komisyona başkanlık etmesi veya yokluğunda yedek üye, Cumhuriyet savcısının yokluğunda ise kendisine vekâlet eden Cumhuriyet savcı yardımcısı katılır.

b) İdari yargı adalet komisyonları : Bölge idare mahkemelerinin bulunduğu yerlerde; bölge idare mahkemesi başkanının başkanlığında, iki asıl ve bir yedek üyesi Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenecek idari yargı hâkimlerinden oluşur.

Başkanın yokluğunda Komisyona kıdemli asıl üye başkanlık eder. Üyelerden birinin Komisyona başkanlık etmesi veya yokluğunda, yedek üye komisyona katılır.

(Hükümetin Teklifi)

Adalet Komisyonu Başkanının yokluğunda asıl üye Komisyona başkanlık eder. Asıl üyenin yokluğunda yedek üye ve Cumhuriyet Savcısının yokluğunda kendisine vekâlet eden Cumhuriyet savcı yardımcısı komisyona katılır.

Bu komisyonlarda bir yazı işleri müdürü ile yeteri kadar memurdan oluşan birer büro bulunur.

İdarî Yargı Memurlarının Atanması :

MADDE 154. — Danıştay memurları ayrık olmak üzere idarî mahkemelerde görevli yazı işleri müdürleri, yazı işleri müdür yardımcıları, zabıt kâtipleri, yardımcı hizmetler sınıfı memurları ile diğer müdür ve memurlar idarî mahkeme Adalet Komisyonlarıncı atanır ve nakledilirler.

Birinci fıkrada sayılanlar, idari mahkeme Adalet Komisyonunun istemi veya hizmetin gereği ya da güvenlik nedeniyle doğrudan doğruya Adalet Bakanlığınca nakledilebilirler.

İdarî mahkeme Adalet Komisyonu; Bölge İdare Mahkemelerinin bulunduğu yerlerde; Bölge İdare Mahkemesi Başkanının başkanlığında biri idare, diğeri vergi mahkemelerinden olmak üzere en kıdemli iki mahkeme başkanından oluşur.

Başkanın yokluğunda İdare ve Vergi Mahkemeleri Başkanlarından en kıdemlisi Komisyona başkanlık eder. İdare ve Vergi Mahkemesi Başkanlarından birinin Komisyona Başkanlık etmesi veya herhangi bir nedenle yokluğu halinde o başkanın mensup olduğu mahkemenin en kıdemli üyesi Komisyona katılır.

Bir yerde birden fazla Bölge İdare Mahkemesi bulunduğu takdirde her Bölge İdare Mahkemesi bünyesinde müstakil bir Adalet Komisyonu kurulur.

Bu komisyonlarda, bir Yazı İşleri Müdürlüğü ile yeteri kadar memurdan oluşan birer büro bulunur.

Özlük İşleri :

MADDE 155. — 152 ve 154 ncü maddelerde sayılan memur ve hizmetlilerin; hizmet şartları, nitelikleri, ilerleme ve yükselmeleri, ödev, hak, yükümlülükleri, görevden uzaklaştırılmaları, aylık ve ödenekleri, sosyal hak ve yardımları, disiplin işlemleri ve diğer her türlü özlük işleri bu kanundaki özel hükümlerle 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri uygulanmak suretiyle ilgilisine göre adli ve idari Adalet Komisyonları tarafından yerine getirilir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bir yerde birden fazla bölge idare mahkemesi bulunduğu takdirde her bölge idare mahkemesi bünyesinde müstakil bir Adalet Komisyonu kurulur.

Adalet komisyonlarında, bir yazı işleri müdürlüğü ile yeteri kadar memurdan oluşan bir büro bulunur.

MADDE 15. — 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 121 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 121. — a) Adli yargı Adalet Komisyonları : Tayinleri doğrudan doğruya Adalet Bakanlığına ait olan memurlar dışında kalan; ceza infaz kurumları, çocuk eğitim, ıslah ve infaz kurumları ve tutukevlerinin memur ve hizmetlileri ile bütün ilk derece adalet mahkemelerinin, adliyeye bağlı dairelerin yazı işleri müdürleri, yazı işleri müdür yardımcıları, zabıt kâtibi, yardımcı hizmetler sınıfı memurları ve diğer müdür ve memurların;

(Hükümetin Teklifi)

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) İdari yargı adalet komisyonları : Danıştay memurları hariç olmak üzere idari mahkemelerde görevli yazı işleri müdürleri, zabıt kâtipleri, yardımcı hizmetler sınıfı memurları ile diğer müdür ve memurların;

Hizmet şartları, nitelikleri, ilerleme ve yükselmeleri, ödev, hak, yüküm ve sorumlulukları, görevden uzaklaştırılmaları, aylık ve ödenekleri, sosyal hak ve yardımları, disiplin işlemleri, atama ve nakilleri, geçici görevlendirilmeleri ve diğer her türlü özlük işlerini, bu kanundaki özel hükümlerle 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerini uygulamak suretiyle yerine getirirler.

Adalet Komisyonlarınca naklen yapılacak atamalarda, ilgili mahkeme başkanı, hâkim veya Cumhuriyet Savcısının görüşleri alınır.

Adalet Bakanlığı, ilgili Adalet Komisyonunun istemi veya hizmetin gereği nedeniyle yukarıdaki bentlerde sayılan personeli doğrudan doğruya nakledebilir.

Geçici Görevlendirme :

MADDE 153. — Adalet Komisyonları, atamaya ve nakle yetkili oldukları personeli hizmetin gereği olarak yargı çevreleri içinde, sürekli görev yerlerinin dışında bir başka yerde altı ayı geçmemek üzere geçici olarak görevlendirebilirler.

Ancak, birinci fıkradaki personelden ceza infaz kurumları, çocuk eğitim, ıslah ve infaz kurumları ile tutukevlerinde görevli olanların geçici olarak görevlendirilme yetkisi, ağır ceza Cumhuriyet Savcısına aittir.

Hâkim Deyimi :

MADDE 180. — Bu Kanunda geçen hâkim deyimi;

1. Adli yargıda : Mahkeme başkanlığı, mahkeme üyeliği, asliye hâkimliği, sulh hâkimliği, icra hâkimliği, iş hâkimliği, trafik mahkemesi hâkimliği, ta-

MADDE 16. — 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 122 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 122. — Adalet Komisyonları, atamaya ve nakle yetkili oldukları personeli, hizmetin gereği olarak yargı çevreleri içinde, sürekli görev yerlerinin dışında bir başka yerde altı ayı geçmemek üzere geçici olarak görevlendirebilirler.

Ancak, birinci fıkradaki personelden ceza infaz kurumları, çocuk eğitim, ıslah ve infaz kurumları ile tutukevlerinde görevli olanların geçici olarak görevlendirilme yetkisi, ağır ceza Cumhuriyet Savcısına aittir.»

MADDE 17. — 2556 sayılı Hâkimler Kanununa 2462 sayılı Kanunla eklenen Ek 4 nci maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«İdari yargıdan atanan Adalet müfettişleri sadece Bölge İdare, İdare ve Vergi Mahkemelerinin denetimi ile görevlendirilirler.»

MADDE 18. — 2556 sayılı Hâkimler Kanununa aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

«EK MADDE 6. — Adalet müfettişlerine 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen en yüksek Devlet memuru aylığının (Ek gösterge dahil) % 20'si

(Hükümetin Teklifi)

pulama mahkemesi hâkimliği, sorgu hâkimliği, Yargıtay tetkik hâkimliği,

2. İdari yargıda : Mahkeme Başkanlığı, mahkeme üyeliği, idari ve vergi mahkemesi hâkimliği, Danıştay tetkik hâkimliği,

anlamını taşır,

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

oranında özel hizmet tazminatı ödenir. Bu tazminat Damga Vergisi hariç, herhangi bir vergiye tabi tutulmaz.

Özel hizmet tazminatına hak kazanmada ve bunların ödenmesinde aylıklara ilişkin hükümler uygulanır.

Yurt dışına sürekli görevle gönderilenlere bu tazminat ödenmez.»

«EK MADDE 7. — Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Hâkim :

1. Adli yargıda : Mahkeme başkanı ve üyeleri ile hâkimlerini, Yargıtay tetkik hâkimi ve Bakanlık tetkik hâkimini,

2. İdari yargıda : Mahkeme başkanı ve üyeleri ile hâkimlerini, Danıştay tetkik hâkimi ve Bakanlık tetkik hâkimini,

b) Savcı :

1. Adli yargıda : Cumhuriyet Savcısı, Cumhuriyet Savcı Başyardımcısı, Cumhuriyet Savcı Yardımcısı, Cumhuriyet Başsavcı başyardımcısı, Cumhuriyet başsavcı yardımcısı, adalet hizmetindeki idari görevlerde çalışan savcıları,

2. İdari yargıda : Danıştay savcısı ile adalet hizmetindeki idari görevlerde çalışan savcıları,

ifade eder.

MADDE 19. — 2556 sayılı Hâkimler Kanununa aşağıdaki ek geçici maddeler eklenmiştir.

«EK GEÇİCİ MADDE 3. — İdari yargı hâkim adaylığı için Adalet Bakanlığına Genel İdare Hizmetleri sınıfından 9 ncü dereceden 200 adet, 8 nci dereceden 5 adet ve 7 nci dereceden 5 adet kadro verilmiş ve Adalet Bakanlığı taşra teşkilatı kadro cetveli-ne eklenmiştir.»

«EK GEÇİCİ MADDE 4. — 2575 sayılı Danıştay Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten önce Danıştay tetkik hâkimliği sınavlarına girip Danıştay'da staja başlayanlar, staj süresini tamamladıktan sonra, mesleğe kabule mani halleri bulunmadığı takdirde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca Danıştay tetkik hâkimliğine atanırlar.»

«EK GEÇİCİ MADDE 5. — İdari yargı Adalet Komisyonları oluşuncaya kadar bir defaya mahsus olmak üzere; bölge idare, idare ve vergi mahkemelerinde görev yapacak 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa

(Hükümetin Teklifi)

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

tabi personelin atanmaları mahalli adli yargı adalet komisyonları tarafından yapılır.

Adalet Bakanlığı gerekli gördüğü takdirde bu atanmaları doğrudan doğruya da yapabilir.»

«EK GEÇİCİ MADDE 6. — Bu Kanunla adli yargı hâkimliği ile Cumhuriyet savcılığının sınıf, derece ve görev unvanlarını belirleyen (1) sayılı cetvel gereğince hâkim ve Cumhuriyet savcılarının yeniden atanmaları gerekmez. Bunlar mevcut görevlerine devam ederler.»

«EK GEÇİCİ MADDE 7. — 1. Adalet Başmüfettişvir Müfettişliği, Adalet Müşavir Müfettişliği, Adalet Başmüfettişliği unvanları kaldırılmıştır. Halen bu görevlerde bulunanlar ayrıca atamaya gerek olmaksızın Adalet Müfettişi olurlar.

2. Adalet Bakanlığı merkez kuruluşunda mevcut Genel Müdürlük Başmüşavirliği, Müşavirliği, Başyardımcılığı ve yardımcılığı unvanları kaldırılmıştır. Halen bu görevlerde bulunan hâkim ve savcılar yeniden atanmaları gerekmeksizin Bakanlık Tetkik Hâkimi olurlar.

Kaldırılan hükümler;

MADDE 183. — 2556 sayılı Hâkimler Kanunu ile bunun ek ve tadilleri ve 1721 Sayılı Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkındaki Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

Kaldırılan Hükümler :

MADDE 20. — 1721 sayılı Hapishane ve Tevkifhanelerinin İdaresi Hakkındaki Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

(Hükümetin Teklifi)

Yürürlük :

MADDE 184. — Bu Kanunun mali hükümleri 1 Mart 1982, diğer hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme;

MADDE 185. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür,

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük;

MADDE 21. — Bu Kanunun 18 nci maddesiyle eklenen ek 6 ncı madde hükümleri 1 Mart 1982 tarihinden geçerli olarak, diğer hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

MADDE 22. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

15 Ekim 1981

Başbakan

B. Ulusu

Devlet Bak. - Başbakan
Yrd.
Z. Baykara

Devlet Bak. - Başbakan
Yrd.
T. Özal

Devlet Bakanı
Prof. Dr. İ. Öztürk

Devlet Bakanı
M. Özgüneş

Devlet Bakanı
Prof. Dr. M. N. Özdaş

Adalet Bakanı
C. Menteş

Milli Savunma Bakanı
Ü. H. Bayülken

İçişleri Bakanı
S. Çetiner

Dışişleri Bakanı
İ. Türkmen

Maliye Bakanı
K. Erdem

Milli Eğitim Bakanı
H. Sağlam

Bayındırlık Bakanı
Dr. T. Önalp

Ticaret Bakanı
K. Cantürk

Sağlık ve Sos. Yrd. Bakanı
Prof. Dr. N. Ayanoğlu

Gümrük ve Tekel Bakanı
R. Baturalp

Ulaştırma Bakanı
N. Özgür

Tarım ve Orman Bakanı
Prof. Dr. S. Özbek

Çalışma Bakanı
Prof. Dr. T. Esener

Sanayi ve Teknoloji Bakanı
Ş. Kocatopçu

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
S. Bingöl

Turizm ve Tanıtma Bakanı
İ. Evliyaoğlu

İmar ve İskân Bakanı
Dr. Ş. Tüten

Köy İşleri ve Koop. Bakanı
M. R. Güney

Gençlik ve Spor Bakanı
V. Özgül

Sosyal Güvenlik Bakanı
S. Şide

Kültür Bakanı
C. Baban

HÜKÜMETİN TEKLİFİNE BAĞLI CETVELLER

(1) SAYILI CETVEL

Sınıf	D.	Unvan
3. Sınıf	7	Hâkimlik
3. Sınıf	6	Hâkimlik
2. Sınıf	5	Hâkimlik
2. Sınıf	4	Hâkimlik
		Yargıtay Tetkik Hâkimliği
2. Sınıf	3	Hâkimlik
		Yargıtay Tetkik Hâkimliği
		Mahkeme Başkanlığı
2. Sınıf	2	Hâkimlik
		Yargıtay Tetkik Hâkimliği
		Mahkeme Başkanlığı
2. Sınıf	1	Hâkimlik
Birinci Sınıf		Yargıtay Tetkik Hâkimliği
		Mahkeme Başkanlığı
ayrılmış	1	Hâkimlik
		Yargıtay Tetkik Hâkimliği
		Mahkeme Başkanlığı
Birinci Sınıf		Yargıtay Birinci Başkanlığı
Sınıf	1	Yargıtay Birinci Başkan Yardımcılığı
		Yargıtay İkinci Başkanlığı
		(Daire Başkanı)
		Yargıtay Üyeliği

2) SAYILI CETVEL

3. Sınıf	7	Cumhuriyet Savcı Yardımcılığı
3. Sınıf	6	Cumhuriyet Savcı Yardımcılığı
2. Sınıf	5	Cumhuriyet Savcı Yardımcılığı
		Cumhuriyet Başsavcı Yardımcılığı
		Cumhuriyet Savcılığı
		Bakanlık Tetkik Hâkimliği
		3 ncü Sınıf Adalet Müfettişliği
2. Sınıf	4	Cumhuriyet Savcı Yardımcılığı
		Cumhuriyet Başsavcı Yardımcılığı
		Cumhuriyet Savcılığı
		Bakanlık Tetkik Hâkimliği
		2 ncı Sınıf Adalet Müfettişliği
2. Sınıf	3	Cumhuriyet Savcı Yardımcılığı
		Cumhuriyet Başsavcı Yardımcılığı
		Cumhuriyet Savcılığı
		Bakanlık Tetkik Hâkimliği
		2 ncı Sınıf Adalet Müfettişliği

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ CETVELLER

(1) SAYILI CETVEL

Sınıf	D.	Unvan
3. Sınıf	8	Hâkimlik
		Cumhuriyet Savcı Yardımcılığı
3. Sınıf	7	Hâkimlik
		Cumhuriyet Savcı Yardımcılığı
3. Sınıf	6	Hâkimlik
		Cumhuriyet Savcı Yardımcılığı
2. Sınıf	5	Hâkimlik
		Yargıtay Tetkik Hâkimliği
		Cumhuriyet Savcı Yardımcılığı
		Cumhuriyet Başsavcı Yardımcılığı
		Cumhuriyet Savcılığı
		Bakanlık Tetkik Hâkimliği
		Adalet Müfettişliği
2. Sınıf	4	Hâkimlik
		Yargıtay Tetkik Hâkimliği
		Mahkeme Başkanlığı
		Cumhuriyet Savcı Yardımcılığı
		Cumhuriyet Başsavcı Yardımcılığı
		Cumhuriyet Savcılığı
		Bakanlık Tetkik Hâkimliği
		Adalet Müfettişliği
2. Sınıf	3	Hâkimlik
		Yargıtay Tetkik Hâkimliği
		Mahkeme Başkanlığı
		Cumhuriyet Savcı Yardımcılığı
		Cumhuriyet Başsavcı Yardımcılığı
		Cumhuriyet Savcılığı
		Bakanlık Tetkik Hâkimliği
		Adalet Müfettişliği
2. Sınıf	2	Hâkimlik
		Yargıtay Tetkik Hâkimliği
		Mahkeme Başkanlığı
		Cumhuriyet Savcı Yardımcılığı
		Cumhuriyet Başsavcı Yardımcılığı
		Cumhuriyet Savcılığı
		Bakanlık Tetkik Hâkimliği
		Adalet Müfettişliği
2. Sınıf	1	Hâkimlik
		Yargıtay Tetkik Hâkimliği
		Mahkeme Başkanlığı
		Cumhuriyet Savcı Yardımcılığı

Sınıf	D.	Unvan	Sınıf	D.	Unvan
2. Sınıf	2	Cumhuriyet Savcı Yardımcılığı Cumhuriyet Başsavcı Yardımcılığı Cumhuriyet Savcılığı Bakanlık Tetkik Hâkimliği 2 nci Sınıf Adalet Müfettişliği	Birinci sınıfa ayrılmış	2 ve 1	Cumhuriyet Başsavcı Yardımcılığı Cumhuriyet Savcılığı Bakanlık Tetkik Hâkimliği Adalet Müfettişliği Hâkimlik Yargıtay Tetkik Hâkimliği Mahkeme Başkanlığı Cumhuriyet Savcı Yardımcılığı Cumhuriyet Başsavcı Yardımcılığı Cumhuriyet Savcılığı Bakanlık Tetkik Hâkimliği Adalet Müfettişliği Daire Başkanlığı Genel Müdür Yardımcılığı
Birinci Sınıfa ayrılmış	1	Cumhuriyet Savcı Yardımcılığı Cumhuriyet Başsavcı Yardımcılığı Cumhuriyet Savcılığı Bakanlık Tetkik Hâkimliği 1 nci Sınıf Adalet Müfettişliği Adalet Başmüfettişliği Genel Müdür Yardımcılığı Teftiş Kurulu Başkan Yardımcılığı	Birinci sınıf	1	Teftiş Kurulu Başkan Yardımcılığı Yargıtay Birinci Başkanlığı Yargıtay Birinci Başkan Vekilliği Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcı Ve- killiği Yargıtay İkinci Başkanlığı (Daire Başkanlığı) Yargıtay Üyeliği Adalet Bakanlığı Müsteşarlığı Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcılığı Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı Adalet Bakanlığı Genel Müdürlüğü
Birinci Sınıf	1	Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Adalet Bakanlığı Müsteşarlığı Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcılığı Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı Adalet Bakanlığı Genel Müdürlüğü			

(3) SAYILI CETVEL

Sınıf	D.	Unvan
3. Sınıf	7	Hâkimlik
3. Sınıf	6	Hâkimlik
2. Sınıf	5	Hâkimlik Danıştay Tetkik Hâkimliği
2. Sınıf	4	Hâkimlik Danıştay Tetkik Hâkimliği
2. Sınıf	3	Hâkimlik Danıştay Tetkik Hâkimliği Mahkeme Başkanlığı
2. Sınıf	2	Hâkimlik Danıştay Tetkik Hâkimliği Mahkeme Başkanlığı
2. Sınıf	1	Hâkimlik Danıştay Tetkik Hâkimliği Mahkeme Başkanlığı
Birinci Sınıfa ayrılmış	1	Hâkimlik Danıştay Tetkik Hâkimliği
Birinci Sınıf	1	Mahkeme Başkanlığı Danıştay Birinci Başkanlığı Danıştay Daire Başkanlığı Danıştay Üyeliği Bölge İdare Mahkemesi Başkanlığı

(4) SAYILI CETVEL

2. Sınıf	5	Danıştay Başsavcı Yardımcılığı
2. Sınıf	4	Danıştay Başsavcı Yardımcılığı
2. Sınıf	3	Danıştay Başsavcı Yardımcılığı
2. Sınıf	2	Danıştay Başsavcı Yardımcılığı
2. Sınıf	1	Danıştay Başsavcı Yardımcılığı
Birinci Sınıfa ayrılmış	1	Danıştay Başsavcı Yardımcılığı
Birinci Sınıf	1	Danıştay Başsavcılığı

2) SAYILI CETVEL

Sınıf	D.	Unvan
3. Sınıf	8	Hâkimlik
3. Sınıf	7	Hâkimlik
3. Sınıf	6	Hâkimlik
2. Sınıf	5	Hâkimlik Danıştay Tetkik Hâkimliği Danıştay Savcılığı Bakanlık Tetkik Hâkimliği Adalet Müfettişliği
2. Sınıf	4	Hâkimlik Danıştay Tetkik Hâkimliği Danıştay Savcılığı Mahkeme Başkanlığı Bakanlık Tetkik Hâkimliği
2. Sınıf	3	Hâkimlik Danıştay Tetkik Hâkimliği Danıştay Savcılığı Mahkeme Başkanlığı Bakanlık Tetkik Hâkimliği Adalet Müfettişliği
2. Sınıf	2	Hâkimlik Danıştay Tetkik Hâkimliği Danıştay Savcılığı Mahkeme Başkanlığı Bakanlık Tetkik Hâkimliği Adalet Müfettişliği
2. Sınıf	1	Hâkimlik Danıştay Tetkik Hâkimliği Danıştay Savcılığı Mahkeme Başkanlığı Bakanlık Tetkik Hâkimliği Adalet Müfettişliği
Birinci Sınıfa ayrılmış	2 ve 1	Hâkimlik Danıştay Tetkik Hâkimliği Danıştay Savcılığı Mahkeme Başkanlığı Bakanlık Tetkik Hâkimliği Adalet Müfettişliği
Birinci sınıf	1	Danıştay Başkanlığı Danıştay Başkanvekilliği Danıştay Başsavcılığı Danıştay Daire Başkanlığı Danıştay Üyeliği